Warszawa, dnia 2015-09-21

MINISTERSTWO ŚRODOWISKA
PODSEKRETARZ STANU

Janusz Ostapiuk

DOŚwoa-022-35/35465/15/SR

URZĄD MIEJSKI w SŁUPSKU
Wydział Obsługi Rady Miejskiej
DATA 22-09-2015
wpłynęło
L.dz. 874 podpis
mdok 60480/09/15

Pani
Beata Chrzanowska
Przewodnicząca Rady
Miejskiej w Słupsku

Łaskawe Pani Przewodniczące,

Odpowiadając na przekazaną przy piśmie ORM-III.0007.6.2015 z dnia 7 maja 2015 roku, uchwaloną w dniu 29 kwietnia 2015 roku rezolucję Rady Miejskiej w Słupsku, w sprawie lokalizacji na terenie Słupsk – Redzikowo Amerykańskiej Tarczy Antyrakietowej, po przeprowadzeniu wszechstronnej analizy zagadnień dotyczących ochrony ludności przed polami elektromagnetycznymi, uprzejmie przekazuję swoje stanowisko.

Instalacje będące źródłami pól elektromagnetycznych, w tym stacje radiolokacyjne, muszą być projektowane, budowane i eksploatowane zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Prawny system ochrony ludności i środowiska przed polami elektromagnetycznymi składa się z szeregu przepisów:

1. ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013 r. poz. 1232, z późn. zm.),
2. rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz. U. Nr 192 poz. 1883),
3. rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2007 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. Nr 221 poz. 1645),
4. rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 2 lipca 2010 r. w sprawie rodzajów instalacji, których eksploatacja wymaga zgłoszenia (Dz. U. Nr 130 Poz.880),
5. rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 2 lipca 2010 r. w sprawie zgłoszenia instalacji wytwarzających pola elektromagnetyczne (Dz. U. Nr 130 poz. 879),
6. ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199 poz. 1227),

7. rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. Nr 213 poz. 1397).

Podstawowym przepisem, określającym standardy jakości środowiska, które dotyczą ochrony przed polami elektromagnetycznymi jest rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów. Zostało to zostało wydane, zgodnie z upoważnieniem zawartym w artykule 122 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, w porozumieniu z ministrem właściwym w sprawach zdrowia.

Celem nałożenia przez Ustawodawcę na organ upoważniony do wydania rozporządzenia, to jest ministra właściwego w sprawach środowiska, obowiązku uzyskania porozumienia z ministrem właściwym w sprawach zdrowia, było zapewnienie takiego stanu środowiska, który nie będzie powodował negatywnych skutków dla zdrowia ludności.

W przywołanym powyżej rozporządzeniu z 2003 roku określono m.in. dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych o częstotliwościach powyżej 300 MHz (megaherców), a więc o częstotliwościach wykorzystywanych w telefonii komórkowej, zwanych także mikrofalami. Standard jakości środowiska określony jako dopuszczalny poziom składowej elektrycznej pola elektromagnetycznego o częstotliwości powyżej 300 MHz w miejscach środowiska dostępnych dla ludności wynosi 7 V/m. Dla pól elektromagnetycznych o takich częstotliwościach można jako standardu jakości środowiska używać także gęstości mocy pola. Dopuszczalny poziom gęstości mocy wynosi w Polsce niezmiennie od 1961 roku 0,1 W/m^2 (watów na metr kwadratowy).

Zasady sprawdzania dotrzymania poziomów pól elektromagnetycznych zostały określone w załącznikach do rozporządzenia z 2003 roku. Zasady te dotyczą sposobów i warunków wykonywania pomiarów poziomów pól elektromagnetycznych w otoczeniu instalacji takie pola wytwarzających, w tym instalacji radiolokacyjnych.

Art. 122a ustawy Prawo ochrony środowiska stanowi, że: *„prowadzący instalację oraz użytkownik urządzenia emitującego pola elektromagnetyczne, które są stacjami elektroenergetycznymi lub napowietrznymi liniami elektroenergetycznymi o napięciu znamionowym nie niższym niż 110 kV, lub instalacjami radiokomunikacyjnymi, radionawigacyjnymi lub radiolokacyjnymi, emitującymi pola elektromagnetyczne, których równoważna moc promieniowana izotropowo wynosi nie mniej niż 15 W, emitującymi pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz, są obowiązani do wykonania pomiarów poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku:1) bezpośrednio po rozpoczęciu użytkowania instalacji lub urządzenia;2) każdorazowo w przypadku zmiany warunków pracy instalacji lub urządzenia, w tym zmiany spowodowanej zmianami w wyposażeniu instalacji lub urządzenia, o ile zmiany te mogą mieć wpływ na zmianę poziomów pól elektromagnetycznych, których źródłem jest instalacja lub urządzenie.2. Wyniki pomiarów, o których mowa w ust. 1, przekazuje się wojewódzkiemu inspektorowi ochrony środowiska i państwowemu wojewódzkiemu inspektorowi sanitarnemu"*. Tak więc to pomiary poziomów pól elektromagnetycznych występujących w otoczeniu instalacji stanowią podstawę końcowej weryfikacji poprawności projektu technicznego i ustalonych warunków eksploatacji instalacji w miejscu jej usytuowania.

Od 2010 roku obowiązują przepisy nakazujące prowadzącym (operatorom) stacje elektroenergetyczne lub napowietrzne linie elektroenergetyczne o napięciu znamionowym nie niższym niż 110 kV oraz prowadzącym instalacje radiokomunikacyjne, radionawigacyjne i również radiolokacyjne, których równoważna moc promieniowana izotropowo wynosi nie mniej niż 15 W, emitujące pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz dokonywania zgłoszeń takich instalacji organom ochrony środowiska. Instalacje, które zgodnie z obowiązującymi przepisami nie zostały zgłoszone organom ochrony środowiska,

nie mogą być eksploatowane. Zgłoszenia instalacji emitujących pola elektromagnetyczne są dokonywane zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 2 lipca 2010 r. w sprawie rodzajów instalacji, których eksploatacja wymaga zgłoszenia oraz rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 2 lipca 2010 r. w sprawie zgłoszenia instalacji wytwarzających pola elektromagnetyczne. Rozporządzenia te zostały wydane zgodnie z upoważnieniami zawartymi w art. 152 i 153 ustawy Prawo ochrony środowiska. Zgodnie z art. 152 ustawy Prawo ochrony środowiska, do rozpoczęcia eksploatacji instalacji nowo zbudowanej lub zmienionej w sposób istotny można przystąpić, jeżeli organ właściwy do przyjęcia zgłoszenia w terminie 30 dni od dnia doręczenia zgłoszenia nie wniesie sprzeciwu w drodze decyzji. Sprzeciw taki jest wnoszony jeżeli eksploatacja instalacji objętej zgłoszeniem powodowałaby przekroczenie standardów emisyjnych lub standardów jakości środowiska.

Dodatkowym mechanizmem kontroli przestrzegania przepisów ochrony środowiska, które dotyczą pól elektromagnetycznych jest zapis zawarty w art. 124 Ust. 1 ustawy Prawo ochrony środowiska, zgodnie z którym *„wojewódzki inspektor ochrony środowiska prowadzi, aktualizowany corocznie, rejestr zawierający informacje o terenach, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku, z wyszczególnieniem przekroczeń dotyczących: 1) terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową; 2) miejsc dostępnych dla ludności*".

W Polsce, od 2008 roku są w usystematyzowany sposób wykonywane monitoringowe pomiary poziomów pól elektromagnetycznych o częstotliwościach radiowych. Sposób prowadzenia pomiarów monitoringowych jest ustalony w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2007 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. Nr 221 poz. 1645). Pomiary monitoringowe poziomów pól elektromagnetycznych wykonują wojewódzkie inspektoraty ochrony środowiska. Średnia arytmetyczna wszystkich wyników monitoringowych badań radiowych pól elektromagnetycznych, wykonanych w ciągu ostatnich lat przez wojewódzkie inspektoraty ochrony środowiska wynosi około 0,4 V/m, co stanowi również około 5% wartości dopuszczalnego poziomu pól elektromagnetycznych, określonego w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z 2003 roku.

Polskie standardy jakości środowiska, dotyczące pól elektromagnetycznych, obowiązujące w miejscach dostępnych dla ludności, bądź na terenach przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową są ostrzejsze (bardziej rygorystyczne) od zaleceń międzynarodowych.

Zalecenia Międzynarodowej Komisji Ochrony przed Promieniowaniami Niejonizującymi (*Guidelines for limiting exposure to time-varying electric, magnetic and electromagnetic fields (up to 300 GHz), International Commission on Non-Ionizing Radiation Protection (ICNIRP)*) zostały opublikowane w 1998 roku. Przed publikacją materiał był poddany szerokiej dyskusji. W zaleceniach tych podano informacje na temat mechanizmów oddziaływania pól elektromagnetycznych na organizm człowieka. Przedstawiono informacje na temat podstaw ochrony dla niskich częstotliwości (prądy upływu, prądy indukowane, prądy dotyku); podstaw ochrony dla wielkich częstotliwości (zamiana energii elektromagnetycznej absorbowanej w ciele na ciepło - podgrzewanie tkanek). Wyniki szerokiego przeglądu literatury naukowej stanowiły podstawę do przyjęcia zasad i poziomów ochrony podanych w tym dokumencie. W zaleceniach ICNIRP przyjęto poziomy ograniczeń podstawowych jako poziomy odnoszące się do zjawisk elektrycznych zachodzących w ciele człowieka. Ograniczeniami podstawowymi są maksymalne dopuszczalne: gęstości prądów indukowanych w głowie i tułowiu, uśredniony SAR (miara energii elektromagnetycznej zamienianej na ciepło w tkance) dla całego ciała, SAR lokalny – w kończynach, głowie i tułowiu. Ograniczenia podstawowe zostały podane w tablicy 4 zaleceń. Ograniczenia te to gęstość prądu indukowanego w głowie i tułowiu, SAR uśredniony dla całego ciała, SAR

określony lokalnie dla głowy i tułowia oraz SAR określony dla kończyn. Ograniczenia podstawowe podano dla częstotliwości z zakresu od poniżej 1 Hz do 10 GHz. Podano je oddzielnie dla ekspozycji zawodowej i ekspozycji ludności. Ograniczenia podstawowe dla ludności są pięciokrotnie ostrzejsze niż dla pracowników.

Przedstawione powyżej ograniczenia podstawowe były podstawą ustalenia i przyjęcia tzw. poziomów odniesienia. Poziomy odniesienia to odpowiednie, uzyskane na podstawie obliczeń, wartości natężenia pola elektrycznego, magnetycznego, indukcji magnetycznej i gęstości mocy pola elektromagnetycznego (dla równoważnej fali płaskiej). Wartości poziomów odniesienia ustalono tak, aby, dla poszczególnych zakresów częstotliwości nie przekraczać podstawowych poziomów ochrony. Ustalono odrębne wartości poziomów odniesienia dla pracowników i odrębne dla ludności. Wartości poziomów odniesienia dla pracowników określono jako wyższe niż przyjęte dla ludności.

Przyjęte w dniu 12 lipca 1999 roku zalecenie Rady Europejskiej (*Council recommendation of 12 July 1999 on the limitation of exposure of the general public to electromagnetic fields (0 Hz to 300 GHz) (1999/519/EC)*) w sprawie ograniczania ekspozycji ludności w polach elektromagnetycznych o częstotliwościach od 0 Hz do 300 GHz zostało skonstruowane głównie w oparciu o opisane powyżej zalecenia ICNIRP. Zalecenie to stanowi jedyny oficjalny akt Unii Europejskiej, odnoszący się do kwestii oddziaływań pól elektromagnetycznych. Podkreślić należy, że nie ma dyrektywy Unii Europejskiej dotyczącej tych kwestii.

Naukowe podstawy pochodzących z 1998 roku zaleceń ICNIRP zostały po raz pierwszy potwierdzone przez Naukowy Komitet Sterujący w czerwcu 1998 roku, następnie przez Naukowy Komitet Sterujący do Spraw Toksyczności, Ekotoksyczności i Środowiska (*CSTEE)* w listopadzie 2001 roku, oraz ponownie potwierdzone przez Naukowy Komitet Pojawiających się i Nowo Identyfikowanych Zagrożeń Zdrowia (SCENIHR) w marcu 2007 roku. W przeglądach dokonanych przez te komitety utrzymano uprzednio wyrażane poglądy dotyczące oddziaływania pól elektromagnetycznych. W swojej opinii SCENIHR stwierdził, iż od czasu wydania poprzedniej opinii w 2001 roku wykonano szerokie badania możliwych skutków ekspozycji w polach elektromagnetycznych o niskich poziomach, w tym badania epidemiologiczne oraz *in vivo* a także *in vitro*. We wnioskach twierdzono, że badania te konsekwentnie nie pokazują występowania negatywnych skutków zdrowotnych podczas ekspozycji ludzi w polach o wartościach niższych od limitów przyjętych przez ICNIRP. Jednocześnie stwierdzono jednak, że ograniczeniem wyników badań jest brak danych dotyczących długoterminowej ekspozycji.

Nadmienić należy, że właśnie tego rodzaju informacje stanowiły i stanowią podstawę utrzymania ostrzejszych regulacji prawnych stosowanych w Polsce. Jednocześnie wiadomo, że duża część krajów europejskich przyjęła do stosowania przepisy wzorowane na zaleceniach ICNIRP bądź rekomendacji Rady Europy z 1999 roku. Jednak niektóre kraje przyjęły przepisy ostrzejsze, a wartości dopuszczalne określone w przepisach tych krajów są, biorąc pod uwagę dokładność pomiarów i obliczeń, praktycznie tożsame z obowiązującymi w Polsce.

W styczniu 2009 roku został przyjęty raport Komitetu Naukowego ds. Pojawiających się i Nowo Rozpoznanych Zagrożeń dla Zdrowia – SCENIHR, dotyczący skutków zdrowotnych ekspozycji w polach elektromagnetycznych. SCENIHR jest jednym z naukowych komitetów doradczych Komisji Europejskiej. Raport stanowił kompleksowy przegląd stanu wiedzy naukowej na temat skutków zdrowotnych pól elektromagnetycznych i został opracowany po analizie publikacji źródłowych, z uwzględnieniem poprzedniego stanowiska SCENIHR, które zostało przedstawione w 2007 roku.

W kwietniu 2009 roku Parlament Europejski przyjął rezolucję dotyczącą ochrony ludności przed polami elektromagnetycznymi. W materiałach poprzedzających przyjęcie tej

rezolucji Polska wymieniana jest jako jeden z dziewięciu krajów Unii, które już przyjęły ostrzejsze regulacje prawne niż zawarte w zaleceniach Rady Europy z 1999 roku. W swej rezolucji Parlament wezwał Komisję Europejską do przeglądu zaleceń z 1999 roku ze względu na czas jaki upłynął od ich przyjęcia oraz nowe wyniki badań naukowych.

Dyrekcja Generalna ds. Zdrowia i Konsumentów Komisji Europejskiej (SANCO) zorganizowała w maju 2010 roku spotkanie poświęcone wymianie informacji pomiędzy krajami członkowskimi Wspólnoty dotyczących ochrony ludności przed polami elektromagnetycznymi oraz odniesieniu się do rezolucji Parlamentu. Zgodnie z informacjami przedstawionymi na tym spotkaniu przez przedstawicieli SANCO, podstawy naukowe zalecenia 1999/519/EC zostały oparte na zaleceniach ICNIRP (*International Commission on Nonionizing Radiation Protection*), która posiada autoryzację gremiów naukowych Unii. Do czasu zmiany zaleceń ICNIRP nie ma naukowego uzasadnienia zmiany zaleceń Wspólnoty dotyczących ochrony ludności przed polami elektromagnetycznymi. Natomiast zasada ostrożnego podejścia (*precautionary principle*) nie ma zastosowania do ochrony ludności przed polami elektromagnetycznymi. Podano, iż podejście Komisji nie ulegnie zmianie, tak długo jak długo nie będzie naukowego uzasadnienia do takiej zmiany. Komisja nie zgłasza uwag do polityk prowadzonych w tym zakresie przez poszczególne kraje.

W maju 2011 roku Zgromadzenie Parlamentarne Rady Europy uchwaliło rezolucję 1815 (2011) w sprawie potencjalnych zagrożeń powodowanych przez pola elektromagnetyczne i ich wpływie na środowisko. Po przyjęciu tej rezolucji opublikowano kolejne dokumenty dotyczące skutków oddziaływania pól elektromagnetycznych.

W kwietniu 2012 roku Agencja Ochrony Zdrowia Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej opublikowała obszerny raport Niezależnej Grupy Doradców Promieniowania Niejonizującego (*AGNIR. Health Effects from Radiofrequency Electromagnetic Fields Report of the independent Advisory Group on Non-ionising Radiation*). Zgodnie z tym materiałem ilość i przede wszystkim jakość wyników badań potencjalnych skutków zdrowotnych pól radiowych, opublikowanych wzrosła znacząco od czasu opublikowania poprzedniego przeglądu AGNIR, dotyczącego tej dziedziny.

Populacja osób eksponowana w polach radiowych stała się szersza i bardziej urozmaicona. Ciągle mamy do czynienia z ograniczeniami zawartymi w publikowanych wynikach, które uniemożliwiają wydanie ostatecznego osądu, jednakże ogólny wykaz wyników nie wykazał żadnych złych efektów zdrowotnych ekspozycji w polach radiowych o poziomach niższych od podanych w zaleceniach międzynarodowych. Występuje możliwy wpływ na zapis EEG, jednakże nie zostało to ustalone w sposób jednoznaczny i jest niejasne czy może mieć to jakiekolwiek skutki zdrowotne. Rośnie liczba wyników wskazujących na to, że ekspozycja w polach radiowych o poziomach niższych od zawartych w zaleceniach międzynarodowych nie może wywoływać objawów i nie może być wykrywana przez ludzi, nawet tych którzy uważają się za wrażliwych na pola radiowe. Ograniczona, dostępna liczba wyników badań innych niż dotyczące raka pokazuje brak efektów w polach radiowych. Łączne dane dotyczące ryzyka nowotworów, w szczególności związanego z użytkowaniem telefonów komórkowych nie są ostateczne, jakkolwiek rosną w kierunku braku materialnych skutków ekspozycji. Istnieje niewiele wyników dotyczących ryzyka związanego z ekspozycją przekraczającą 15 lat. W podsumowaniu raportu stwierdzono że, pomimo iż istnieje znaczna liczba wyników badań przeprowadzonych w tym obszarze nie ma przekonującego wskazania na to, że ekspozycja w polach radiowych o poziomach niższych od określonych w zaleceniach międzynarodowych wywołuje skutki zdrowotne u dorosłych lub dzieci.

Stwierdzenie to przemawia także za utrzymaniem dotychczasowych polskich, standardów jakości środowiska dotyczących pól elektromagnetycznych, ostrzejszych niż zawarte w zaleceniach międzynarodowych.

W marcu 2014 roku odbyło się w Atenach spotkanie poświęcone publicznemu przedyskutowaniu przygotowywanego do publikacji, nowego raportu SCENIHR, który dotyczy zdrowotnych skutków oddziaływania pól elektromagnetycznych oraz przeglądowi polityk państw członkowskich Unii Europejskiej, dotyczących ochrony przed polami elektromagnetycznymi. W projekcie raportu SCENIHR, w jego części dotyczącej oddziaływania pól , których źródłami są linie i stacje elektroenergetyczne uznano konkluzje zawarte w poprzednich raportach z 2007 i 2009 roku za nadal obowiązujące.

Opinia ta została opublikowana w marcu 2015 roku. Jak napisano powyżej, poprzednia opinia SCENIHR została opublikowana w 2009 roku. Zgodnie z wnioskami zawartymi w nowej opinii, nie ma jednoznacznego potwierdzenia, iż oddziaływanie pól elektromagnetycznych o poziomach niższych od określonych w zaleceniach międzynarodowych pociąga za sobą negatywne skutki zdrowotne. Wyniki niektórych badań wskazują na powiązanie pomiędzy oddziaływaniem pól elektromagnetycznych, telefonów komórkowych a ryzykiem wystąpienia raka nerwu słuchowego oraz guzów mózgu. Jednakże wyniki innych badań tego nie potwierdzają. Również liczba przypadków zachorowań na nowotwory wiązane z oddziaływaniem pól elektromagnetycznych nie wzrosła od rozpoczęcia użytkowania telefonii komórkowej. Wraz z ostateczną wersją opinii SCENIHR, opublikowano materiał zawierający odniesienia Komitetu do uwag zgłoszonych w trakcie konsultacji społecznych, poprzedzających przyjęcie ostatecznej wersji opinii

W czerwcu 2014 roku ukazał się *The 9th SSM 2014 report. Recent Research on EMF and Health Risk. Ninth Report from SSM`s Scientific Council on Electromagnetic Fields 2014. Report No 2014:16. ISSN 2000-0456.* Jest to 9 Raport Szwedzkiego Urzędu Ochrony przed Promieniowaniem – Ostatnie Badania związku między polami elektromagnetycznymi i ryzykiem zdrowotnym.

W raporcie tym znalazły się informacje, zgodnie z którymi jeżeli chodzi o pola bardzo małej częstotliwości – podtrzymuje się dotychczasowe wnioski dotyczące istnienia związku między białaczką dziecięcą a polami magnetycznymi, związek taki dla poszczególnych przypadków zachorowań nie został ustalony. W odniesieniu do chorób nowotworowych – stwierdza się brak ryzyka związanego z wpływem wolnozmiennych pól magnetycznych. Wyniki badań, dotyczących wpływu pól o częstotliwościach pośrednich i o małych wartościach natężeń na zdrowie są w szczególności wystarczające do potwierdzenia istniejących limitów ekspozycji. Wnioski dotyczące oddziaływania samych telefonów komórkowych są podobne do ogłaszanych uprzednio. Natomiast w szwedzkim raporcie stwierdzono brak istnienia wpływu na zdrowie nadajników radiowych, w tym stacji bazowych oraz urządzeń do transmisji danych używanych w szkołach i domach.

Podczas tegorocznego spotkania Międzynarodowego Komitetu Doradców Programu „Pola Elektromagnetyczne" prowadzonego przez WHO nie przedstawiono informacji, które powinny spowodować zmianę zasad ochrony przed polami elektromagnetycznymi.

W drugim kwartale bieżącego roku ukazał się kolejny, dziesiąty, przegląd publikacji naukowych przygotowany przez radę naukową Szwedzkiego Urzędu Ochrony przed Promieniowaniem - *Swedish Radiation Safety Authority's* (SSM): *Recent Research on EMF and Healthj Risk – Tenth report from SSM`s Scientific Council on Electromagnetic Fields, 2015.* Raport dotyczy publikacji źródłowych, odnoszących się badań skutków oddziaływań pól elektromagnetycznych, m. in. o częstotliwościach radiowych, opublikowanych od października 2013 roku do września 2014 roku. Publikacje naukowe, które zostały omówione w przeglądzie dotyczą szerokiego spektrum skutków oddziaływań pól elektromagnetycznych. W raporcie nie ma danych wskazujących na konieczność rewizji stosowanych w Polsce metod ochrony przed polami elektromagnetycznymi.

Polityki prowadzone przez kraje Unii Europejskiej w zakresie ochrony ludności przed polami elektromagnetycznymi nie są jednolite. Większość krajów Unii Europejskiej stosuje,

jako poziomy dopuszczalne pól elektromagnetycznych jakich działaniu może być poddana ludność wartości określone w zaleceniu Rady Europy z 1999 roku, które to zalecenie zostało powyżej opisane. Ponownie informujemy, że poziomy podane w tym zaleceniu są wyższe od obowiązujących w Polsce standardów ochrony środowiska.

Ministerstwo Środowiska, przedstawiając swoje opinie uwzględnia wyniki publikowanych przeglądów rezultatów źródłowych prac naukowych, zgodnie z którymi stosowanie się do międzynarodowych zaleceń ochronnych jest wystarczające oraz uwzględnia fakt, iż polskie przepisy ochronne są bardziej rygorystyczne. Biorąc pod uwagę powyższe Ministerstwo uważa, że nie ma przesłanek, uzasadniających kwestionowanie istniejącego w Polsce systemu ochrony środowiska przed polami elektromagnetycznymi. Badania naukowe dotyczące oddziaływania pól elektromagnetycznych są cały czas prowadzone i podobnie jak to ma miejsce w innych gałęziach nauki badania te nie są zakończone i prawdopodobnie nigdy zakończone nie będą.

Obowiązujące w Polsce standardy jakości środowiska, które dotyczą ochrony przed polami elektromagnetycznymi zostały określone, zgodnie z upoważnieniem zawartym w ustawie Prawo ochrony środowiska, w porozumieniu z ministrem właściwym w sprawach zdrowia.

Standardy te zdaniem Ministerstwa zapewniają wystarczający margines bezpieczeństwa, umożliwiający właściwą ochronę ludności przed oddziaływaniem pól elektromagnetycznych.

Z poważaniem

PODSEKRETARZ STANU

Janusz Ostapiuk